

**TÜRKİYE'DEKİ ALMAN DİLİ EĞİTİMİ LİSANS PROGRAMLARINDA
“ALAN İÇİ SEÇMELİ DERSLER”İN BELİRLENMESİNE YÖNELİK
İÇERİK ANALİZİ**

*A CONTENT ANALYSIS ON THE DETERMINATION OF "FIELD ELECTIVE
COURSES" OFFERED BY GERMAN LANGUAGE EDUCATION PROGRAMS IN
TURKEY*

Yıldırım TUĞLU*, Nurullah GÖKER**

*Geliş Tarihi: 08.12.2020
(Received)*

*Kabul Tarihi: 22.11.2021
(Accepted)*

ÖZ: Bu çalışmanın amacı Türkiye’de bulunan Alman Dili Eğitimi lisans (2006/2007 YÖK) programlarında yer alan ‘alan içi seçmeli dersleri’ ve ilgili alanlarını tespit etmektir. Özellikle alan seçmeli derslerin çalışmanın merkezine alınmasının nedeni alan seçmeli derslerin alana hitap etmesi ve ayırt edici olmasıdır. Çalışmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın evrenini Türkiye’de yer alan faal ve öğrencisi olan 14 adet Üniversitelerde ki Alman Dili Eğitimi Lisans programlarının ders havuzu oluşturmaktadır. Örneklemini ise bu üniversitelerin ders havuzundaki alan içi seçmeli dersler oluşturmaktadır. Çalışmada kullanılan verilere üniversitelerin kendi web-sayfalarında yer alan ders havuzundan ulaşılmıştır. Analiz edilecek olan dersler 11 alan kategorisi içerisinde sınıflandırılmıştır. Bunlar Grammer, Ülke Bilgisi (Alman Tarihi ve/veya Kültürü), Bilgisayar Destekli Yabancı Dil, Çeviri, Edebiyat (ve Felsefe), Mesleki Almanca (Turizm, Ticaret, Almanca), Sahne Sanatları (Sinema, Tiyatro, Drama), Temel Dört Beceriye Yönelik Dersler (Okuma, Yazma, Dinleme, Anlama), Dilbilim, Medya- İletişim ve Diğer Kategorisi (Almanca Öğrenimi ve Öğretimine Yönelik Etkinlikler, Ölçme Değerlendirme) şeklinde sıralanmaktadır. Veriler SPSS23 yöntemi ile analiz edilmiştir. Çalışma teori ve uygulama olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın ilk bölümünde Türkiye’deki eğitim fakültelerinin tarihi gelişimine değinilmiştir, devamında ise Alman Dili Eğitimi yönelik bilgilere yer verilmiştir. Devamında seçmeli alan derslerinin içeriklerine ve zaman içerisindeki değişimine değinilecektir. Çalışmanın ikinci bölümünde ise elde edilen veriler görsel olarak üniversiteler bazında sıralanmıştır. Sonuç bölümünde ise elde edilen veriler yorumlanmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Alman Dili Eğitimi, seçmeli alan dersleri, içerik analizi

ABSTRACT: This study aims to identify field elective courses, their areas and academic terms that are offered by German Language Education undergraduate programs (2006/2007 CoHE) in Turkey. As elective courses appeal to the field and they are distinctive, the present study particularly focuses on them. Content analysis method was used in the study. The population of the study involved the course pools of German Language Education

* Dr.Öğr.Üyesi, Trakya Üniversitesi, yildirimtuglu@trakya.edu.tr, ORCID:0000-0003-0413-0569

** Öğretmen, de.goker_nurullah@windowslive.com, ORCID: 0000-0002-2420-2702.

undergraduate programs which are active and offered by 14 universities in Turkey. The sample consisted of in-field elective courses in the course pools of these programs. Data used in the study were obtained from the universities' web-pages. The courses, which will be analyzed, are classified into 11 field categories. These are Grammar, Country Knowledge (German History and / or Culture), Computer Assisted Foreign Language, Translation, Literature (Philosophy), Professional German (Tourism, Business German), Performing Arts (Cinema, Theatre, Drama), Four Basic Language Skills (Reading, Writing, Listening, Comprehension), Linguistics, Media-Communication and Other Categories (Activities for German Learning and Teaching, Assessment and Evaluation). SPSS 23.0 was used for data analysis. The study consists of two parts: theory and practice. In the first part of the study, historical development of education faculties in Turkey will be discussed. Subsequently, information towards German Language Education will be presented. In this part, the content of field elective courses and their change over time will be mentioned. In the second part of the study, the data are visually listed on the basis of the universities. In the conclusion part, the data obtained are interpreted and suggestions are put forward.

Key Words: German language teaching, elective field courses, content analysis

EXTENDED ABSTRACT

The aim of this study is to determine the fields of "Area Elective Courses" offered by German Language Teaching undergraduate programs (2006/2007 Council of Higher Education [CoHE]) in Turkey. The present study particularly focuses on elective courses as they appeal to the field and are distinctive in terms of their contents. Content analysis method was used in the study. Content analysis is a research technique in which valid interpretations extracted from the text are revealed through a series of processes. These interpretations are about the sender of the message, the message itself, and the receiver. Content analysis, which is widely used in qualitative research, is an analysis method that statistically indicates some characteristics of written texts and acts as a bridge between the qualitative analysis and statistical results of the material. The population of the study involved the course pools of German Language Teaching undergraduate programs which are active and offered by 14 universities in Turkey. The sample consisted of area elective courses in the course pools of these universities. The sample of the study is 209 area elective courses. Data used in the study were collected from the course pools available on the universities' web-pages. Data were analyzed independently for each university. The analysis was based on the name of the course and the content. Data analyzed were visualized and interpreted with the help of graphics. In addition, the study sought answers to the sub-questions such as " Which universities offer area elective courses in German Language Teaching undergraduate programs in Turkey; Which area elective courses are available at these programs?; What are the subject areas of the relevant courses?; What are the trends in area elective courses?; in what areas do German Language Teaching programs in Turkey have shortcomings in terms of elective courses?" The courses analyzed were classified into 11 main field categories. In that part of the study, the courses in the universities' area elective course pools were classified among themselves according to their "field expertise and degree of proximity". Classification for the field was evaluated in 11 main categories such as Grammar, Country Knowledge (German History and / or Culture), Computer Assisted Foreign Language, Translation, Literature, Professional German

(Tourism, Business German), Performing Arts (Cinema, etc.), Four Basic Language Skills (Reading Skills, etc.), Linguistics, Philosophy, and Other Categories (Activities for German Learning and Teaching, etc). SPSS 23.0 was used for data analysis. The study consists of two parts: theory and practice. In the first part of the study, historical development of education faculties in Turkey was discussed. Subsequently, information about Department of German Language Teaching and its target group was presented. Ultimately, information about Area Elective Courses in German Language Teaching was included. In addition, the contents of the area elective courses and their changes over time were mentioned in the relevant section. In the second part of the study, data collected were visually listed on the basis of universities. Data for the findings part were determined as area elective courses in German Language Teaching undergraduate programs. Area elective courses were accessed via the websites of the German Language Teaching Departments of Uludağ, Anadolu, Muğla Sıtkı Kocaman, On Dokuz Mayıs, Trakya, Çukurova, Hacettepe, Hakkari, Marmara, Dokuz Eylül, İstanbul, Atatürk, Gazi and Necmettin Erbakan Universities. Consequently, the relevant courses were analyzed, displayed in tables and explained. In the conclusion part, a detailed overview of the Area Elective Course distributions of German Language Teaching Programs was made. According to the data in the tables, it was determined that the university with the most elective courses was "Hacettepe University" with 24 courses. It was found out that Hacettepe University is followed by Marmara- and Necmettin Erbakan University with 20 courses. However, no statistically significant differences were found in other universities.

Apart from the distribution of the elective courses obtained according to their tendency, the table of the Area Elective Courses in the current 2018- German Language Teaching Programs is also presented in the relevant section. Thus, a new perspective is brought regarding the past and present situations of Area Elective Courses in German Language Teaching Programs. Findings also demonstrated that elective courses concerning German Language Teaching undergraduate programs in Turkey vary from university to university. It was concluded that most of the elective courses on the basis of universities are for the field of 'Other' (German learning / Teaching, Measurement and Evaluation), and the most courses for this field are offered by 'Hacettepe, Çukurova, İstanbul, Muğla Sıtkı Kocaman and Anadolu' universities. It was found that the second field following the field of "Other" is the area elective courses for 'Four Basic Skills'. It was revealed that German Language Teaching Undergraduate Programs of Uludağ, Trakya and Necmettin Erbakan Universities are the universities where these courses are given the most. Additionally, Dokuz Eylül and Marmara Universities are the universities with the highest number of elective courses in the field of "Country Knowledge-History-Culture". On the other hand, Ondokuz Mayıs University and Gazi University stand out in the field of "Translation". The universities with more area elective courses for the field of "Linguistics" appeared as "Marmara University" and "Hakkari University". In the field of "Literature", Marmara University stands out as the university with the highest number of area elective courses. It was highlighted in the results part that especially there is mostly lack of elective courses in the field of "Computer Assisted Foreign Language" in German Language Teaching Programs in Turkey. In 12 of the 14 universities examined, there were no courses offered regarding this field. As a result of data obtained and findings, it is recommended to conduct studies and train scientists to

fill the gaps observed in area elective courses. Furthermore, it is put forward that more cooperation would be important in determining area elective courses according to the student needs, which are distinctive for the teaching profession, by the coordination of the student faculty together with the relevant institutions. Finally, it is proposed that expanding the pool of area elective courses and presenting area elective courses from every field category as much as possible are very crucial in terms of training qualified field educators. It is also suggested that especially Computer and Media Assisted Area Elective courses should be increased in this context. Besides, Computer Literacy and Field Education courses should be particularly overlapped with the Area Elective courses, since it is beneficial and directly related with today's education policies.

1. GİRİŞ

Eğitim Fakültelerine bağlı anabilim dallarındaki ders programı ile öğrencilerin mesleki hayatlarındaki ihtiyacı olan yeterliliklerin kazandırılması amaçlanmaktadır. Her dersin kendine ait hedeflemiş olduğu kazanımları vardır. Alman Dili Eğitimi lisans programlarının misyon ve vizyonlarının da programda yer alan dersler çerçevesinde belirlendiği söylenebilir. Anabilim dalına ait ders programları YÖK'ün belirlediği dersler çerçevesinde uygulanmaktadır. 2018/2019 yılında ise yeni Almanca Öğretmenliği Programları uygulanmaya başlanmış ve alan seçmeli dersleri de YÖK'ün belirlediği yeni çerçeve içinde tüm fakültele eşit şekilde mecburi kılınmıştır. Anlaşıldığı üzere bir çerçeve ve/veya çakılı bir programdan bahsedilmektedir. Ders programlarında yer alan dersler Alan ve Alan Eğitimi dersleri, Öğretmenlik Meslek Bilgisi dersleri ve Genel Kültür dersleri olarak 3 ana kategoride sınıflandırılır. Zorunlu dersler tüm üniversitelerde aynı dönemlerde eş zamanda yürütülmektedir. Buna karşılık seçmeli dersler anabilim dalında yer alan öğretim elemanlarının uzmanlık alanlarına göre değişiklik gösterebilmektedir. Bu bahsettiğimiz çerçeve programının ayırt edici dersleri bu durumda seçmeli dersler ve alan içi seçmeli dersleridir. Alan Seçmeli derslerinin bu özellikleri çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Çalışma ile Alman Dili Eğitimi Alan İçi Seçmeli Derslerinin belirlenmesi ve alanlarına göre analiz edilmesi amaçlanmaktadır. Böylelikle üniversite bazında uzmanlık alanlarının belirlenmesi de gerçekleşecektir. Çalışmada Uludağ, Anadolu, Muğla Sıtkı Kocaman, On Dokuz Mayıs, Trakya, Çukurova, Hacettepe, Hakkâri, Marmara, Dokuz Eylül, İstanbul, Gazi, Atatürk ve Necmettin Erbakan Üniversitesi olmak üzere 14 Alman Dili Eğitimi programındaki alan içi seçmeli dersler tespit edilmeye çalışılmıştır. Programlardaki yapılan değişiklikler eğer web-sayfalarına ilgili anabilim dallarınca yansıtılmamışsa çalışmada buna bağlı gözükmemektedir. Bunun yanı sıra derslerin dönemleri ve alanları da çalışmanın diğer bir amacı olarak ele alınacaktır. Benzerlikler ve farklılıkların durumu da incelenmeye çalışılmıştır. Bu saydıklarımızdan yola çıkarak Alman Dili Eğitimi Lisans Programı müfredatına yönelik bir takım önceden yapılmış araştırmalar mevcuttur. Bunlardan bazıları;

oGenç, A. (2003). İlk- Ve Ortaöğretim Okullarında Almanca Öğretim Programları,

oUslu, Z. (2006). Almanca Öğretmenliği Lisans Programına İlişkin Öğrenci Görüşleri,

oDarancık, Y., & Uslu, D. (2016). Almanca Öğretmenliği Bölümlerinde Verilen Formasyon Ve Alan Derslerinin İlk Ve Orta Öğretime Uygunluğu, şeklinde sıralanabilmektedir.

Genç (2003) çalışmasında ilk ve orta öğretimde yer alan Almanca dersine yönelik müfredatın geçmişten günümüze kadar olan değişimini ele almaktadır. Sonuç olarak ise hazırlanan müfredatın hedef grubun özelliklerinin saptanması ve programın bu doğrultuda düzenlemesine vurgu yapmıştır. Uslu (2006) çalışmasında Alman Dili Eğitimi Lisans programının 2006-2007 yılları arasındaki değişimine değinmiştir. Sonuç olarak yeni programın öğrencilerin iyi bir Almanca bilgisinin olduğundan hareket ederek tasarlandığı ve mesleki derslerin ön plana çıktığı tespit edilmiştir. Darancık & Uslu (2016) çalışmalarında lisans eğitimi derslerine ve yabancı dil öğretmeninde olması gereken yetilere değinmiştir. Sonuç olarak programda yapılan değişikliklerden öğretmen ve öğrencilerin olumsuz etkilendiğini ortaya koymuştur.

Seçmeli ders olarak Almanca Dersine yönelik yapılan literatur taramasında karşımıza aşağıdaki çalışmalar çıkmaktadır;

oGenç, A., Sarıçam, C., & Bakır, N. (2001). Alman Dili Eğitimi Anabilim Dallarında Okul Deneyimi-I Dersinin Uygulanması,

oÇetintaş, B., & Genç, A. (2005). Almanca Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Derslerine İlişkin Görüş Ve Deneyimleri, Ünver, Ş., & Genç, A. (2009). Proje Tabanlı “Karşılaştırmalı Ülke Bilgisi” Dersi,

oMollaoğlu, A., & Ceylan, Y. (2010). Die Integration der Grammatik und des Schreibunterrichts unter dem Aspekt der kreativen Schreibfertigkeit im ersten Studienjahr der Deutschlehrausbildung,

oÖrdek, E., & Tokat, H.-B. (2016). Yabancı Dil Öğretim Yöntemlerinin Turizm için Mesleki Almanca Öğretimindeki Yeterliliği’ sınıflandırılabilir.

Genç, vd. (2001) çalışmalarında YÖK tarafından 1997-1998 yılından itibaren yayımlanan Fakülte-Okul işbirliği kılavuzundan önerilen etkinlikleri Okul Deneyimi-I dersinde uygulamış ve öğretmen adaylarına uygunluğunu araştırmışlardır. Sonuç olarak bu ders ile ilgili dönem değişikliğini önermişlerdir. Ayrıca derse yönelik dönütlerin değerlendirilmesinin Almanca yapılması ile Almanca dersindeki konuşma becerisinin gelişebileceğini öne sürmüşlerdir. Çetintaş & Genç (2005) çalışmalarında Almanca Öğretmenliği bölümünde eğitim gören öğretmen adaylarının staj yaptıkları okullardaki deneyimlerini ve karşılaştıkları problemleri tespit etmişlerdir. Sonuç olarak Fakülte-Okul işbirliğinde karşılaşılan problemlere yönelik bir dizi yararlı önerilerde bulunmuşlardır.

Mollaoğlu & Ceyhan (2010) çalışmalarında dilbilgisi yöntemleri ve yaratıcı yazma derslerini birleştirerek 1. Sınıf öğrencilerinin dil becerilerinin gelişimini ve öğrenme motivasyonunun artmasını amaçlamışlardır. Sonuç olarak dil bilgisi dersinin yaratıcı yazma dersiyle daha etkili olduğu ve daha eğlenceli bir boyut kazandığını tespit etmişlerdir. Ördek & Tokat (2016) çalışmalarında turizme yönelik mesleki Almanca'nın bilgi ve beceri kazandırmadaki konumuna değinmişlerdir. Sonuç olarak; Turizm Meslek Almanca öğretimini ele alan kapsamlı bir öğretim programının geliştirilmesini, mesleki ders kitaplarının dört temel beceriyi göz önünde bulundurularak hazırlanmasını önerilmiştir.

1.1.Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Türkiye'de bulunan Alman Dili Eğitimi (2006/2007 YÖK Programı) lisans programlarında bulunan 'Alan İçi Seçmeli' dersleri ve bu derslerin alanlarını tespit etmektir.

1.2. Çalışmanın Yöntemi

Çalışmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, metinden çıkarılan geçerli yorumların bir dizi işlem sonucu ortaya konulduğu bir araştırma tekniğidir. Bu yorumlar, mesajın göndereni, mesajın kendisi ve mesajın alıcısı hakkındadır (Weber, 1989, s. 5' den Aktaran: Koçak & Arun, 2006, s. 22). Nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan içerik analizi, yazılı metinlerin bazı özelliklerini sayısal olarak belirten bir analiz yöntemi olup materyalin nitel analizi ve istatistiksel sonuçları arasında köprü görevi görmektedir (Bauer, 2003' den Aktaran: Göktaş, et al., 2012, s. 446-447). İçerik analizinin temel amacını toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmak olarak ifade eden Yıldırım ve Şimşek'e (2006) göre toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2006' den Aktaran: Sert, Kurtoğlu, Akıncı, & Seferoğlu, 2012, s. 313).

1.3.Evren Ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Türkiye'deki 14 Alman Dili Eğitimi Lisans Programında yer alan seçmeli ders havuzları oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise 209 adet alan içi seçmeli ders olarak belirlenmiştir. Daha önce belirttiğimiz gibi eğer anabilim dalları seçmeli derslerdeki değişiklikleri web-sayfalarına yansıtmadıysa çalışmada bu değişiklikler veya yenilikler veri olarak kullanılamamıştır. Çalışma ulaşılabilen verilerden hareket edilerek hazırlanmıştır.

1.4. Verilerin Toplanması Ve Analizi

Çalışmada kullanılacak veriler Alman Dili Eğitimi Lisans programlarındaki alan içi seçmeli dersler olarak belirlenmiştir. Alan içi seçmeli derslere; Uludağ, Anadolu, Muğla Sıtkı Kocaman, On Dokuz Mayıs, Trakya, Çukurova, Hacettepe, Hakkari, Marmara, Dokuz Eylül, İstanbul, Atatürk, Gazi ve Necmettin Erbakan Üniversiteleri Alman Dili Eğitimi Anabilim dallarının internet sayfası üzerinden

erişilmiştir. Veriler 11 alan kategorisi içerisinde sınıflandırılmıştır. Bunlar Gramer, Ülke Bilgisi (Alman Tarihi ve/veya Kültürü), Bilgisayar Destekli Yabancı Dil, Çeviri, Edebiyat, Mesleki Almanca (Ticaret Almancası vb.), Sahne Sanatları (Drama vb.), Temel Dört Beceriye Yönelik Dersler (Okuma Becerisi vb.), Dilbilim, Felsefe, Medya- İletişim ve Diğer Kategorisi (Almanca Öğrenimi ve Öğretimine Yönelik Etkinlikler vb.) şeklinde sıralanmaktadır. Veriler her bir üniversite için birbirinden bağımsız olarak analiz edilmiştir. Analizde ders adı ve içeriği baz alınmıştır. Analiz edilen veriler grafik yardımıyla görselleştirilip yorumlanmıştır.

1.5.Alt Sorular

Türkiye’deki Alman Dili Eğitimi Lisans Programlarında;

Hangi üniversitelerde hangi alan içi seçmeli dersler yer almaktadır?

İlgili derslerin konu alanları nelerdir?

Alan içi derslerde eğilimler ne yöndedir?

Türkiye’deki Alman Dili Eğitimi bölümlerinde seçmeli ders olarak hangi alanda eksiklikler vardır?

2. TÜRKİYEDEKİ EĞİTİM FAKÜLTELERİNİN TARİHSEL SÜRECİ

Türkiye’de, günümüze gelinceye kadar öğretmen yetiştirme ile ilgili olarak farklı birçok uygulama olmuştur. 1982 yılında eğitim enstitüleri eğitim yüksekokullarına dönüştürülerek üniversitelere bağlanmıştır. Bu kurumların öğrenim süresi 1989’dan itibaren 4 yıla çıkarılmış, 1992 yılında ise eğitim fakülteleri haline dönüştürülmüştür. Daha sonra YÖK Yürütme Kurulu’nun ilgili kararı ile eğitim fakültelerinde yeni bir yapılanmaya gidilmiştir. Sonraki yıllarda değişiklikler ve düzenlemeler devam etmiştir. 2006-2007 akademik yılından itibaren programlardaki güncellemeler bunların öne çıkanlarından (YÖK, 2007). 2017 yılı itibari ile de bazı güncelleme çalışmaları devam etmektedir (Yılmaz, 2017). 2018-2019 eğitim öğretim yılından itibaren de yeni bir program uygulanmaya başlanmıştır. Bu programdaki seçmeli derslerin belirlenmesi YÖK genel çerçevesinde kati bir şekilde belirlendiğinden ve Üniversitelere geniş bir alan bırakılmadığından çalışmamızda yer verilememiştir. Yeni programlardaki alan seçmeli derslerinin dil öğretimi ile ilişkisi ve seçimleri bizce detaylı ayrı bir bilimsel çalışmanın kaynağını oluşturabilir.

3. ALMAN DİLİ EĞİTİMİ BÖLÜMÜ ÜZERİNE

Almanca Öğretmenliği lisans programı 4 yıldır, ancak hazırlık sınıfı ile birlikte 5 yıl sürmektedir. Buradaki genel fark programın Almanca ile veya başka bir dil ile de sınav koşulunu yerine getirip getirmemesine bağlı olarak değişmesidir. Almanca dışında kabul şartında başka bir yabancı dil ile alan programların hazırlık sınıfları mevcuttur. Genel itibariyle öğrenciler hazırlık sınıfında temel beceriler olan konuşma, okuma, yazma ve anlama becerilerinin dışında dil bilgisi ve benzeri ders ve ders içerikleri görmektedirler. Almanca Öğretmenliği bölümlerinin çoğu,

öğrencilerini üniversite sınavında İngilizce alanından almaktadır. Bu durumda üniversite sınavında Almanca ile karşılaşmayacak öğrencilerde Almanca ile ilgili bir önemsememe algısı oluşturmaktadır. Kırmızı'nın da (2011) de belirttiği gibi Almanca Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin bir kısmı, dil puanları bir İngilizce bölümüne yetmediği için zorunlu bir tercihle Almanca Bölümlerine yönelmişlerdir. Konu bağlamında Almanca Öğretmenliği Lisans programları ile ilgili kısa bir tarihsel gelişim ve bilgi aşağıda sunulmaya çalışılmıştır.

3.1. Alman Dili Eğitimi Bölümündeki Derslerin Tarihsel Gelişimi

Alman Dili Eğitimi ait farklı yöntemlerin etkilediği farklı programların varlığı bilinmektedir. Ancak çalışmamızda özellikle 2006-2007 Alman Dili Eğitimi Programına ve Alan İçi Seçmeli Derslere yoğunlaştık. Sebepleri kısaca yeni programın henüz mezunlarını vermemiş olması, alan seçmeli derslerin tüm anabilim dallarına eşit şart koşulması ve programın henüz yeni olması gibi nedenlerdir. 2006-2007 yılında Almanca Öğretmenliği müfredat programında yapılan değişikliklerle programa bazı dersler eklenmiş, bazıları da çıkartılmıştır. Uslu'nun (2006) da dikkat çektiği üzere öğrencilerin ilgi ve becerilerini geliştirmeye yönelik seçmeli dersler uygulanmamakta, ayrıca Almancanın anadil olarak konuşulduğu ülkeler hakkında ülke bilgisi dersleri de bulunmamaktadır. Özellikle Ülke Bilgisi dersinin beklentileri karşılamaya olumlu katkı sağladığının altı çizilmiştir. Son olarak 2018 yılında yeni bir program yayımlanmıştır. Uslu'nun (2006) dikkat çektiği üzere önceki programların etkisi özellikle seçmeli ders müfredatına yansımaktadır. Ana hatlarıyla özellikle seçmeli derslerin yeni programda daha çok önemsendiği söylenebilir. Kredi saatinde önemli bir değişikliklere olmasa da artan sayılara dikkat çekmiştir. Toplamda yedi olan seçmelilerden dördünün alan bilgisi ile alakalı olduğunu belirtmiştir.

3.2. Alman Dili Eğitimi Lisans Programı Alan İçi Seçmeli Derslerin İçerikleri

Alman Dili Eğitimi Lisans Programına ilişkin 'Alan İçi Seçmeli Derslerin' içerikleri hedeflenen kazanımlar doğrultusunda düzenlenmektedir. Alman Dili Eğitimi alan içi seçmeli dersler bu noktada dört temel başlık altında toplanmıştır[e4]

"Temel dil becerilerini Geliştirmeye Yönelik Dersler: Konuşma veya Okuma Becerileri vb. Genel Kültür Dersleri: Bu gruptaki dersler öğrencilerin dil kültür bağlantısını kurmalarını dile daha geniş bir açıdan bakmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Kısa Öyküler, Roman, Şiir ve Drama İncelemesi ve Öğretimi gibi dersler bu amaca yönelik derslerdir. Dil Öğretimine ve Eğitime Yönelik Dersler: Dil farklı yaş gruplarına, öğretimi konusunda teorik ve uygulamaya yönelik dersler bu grupta yer almaktadır. Ayrıca, çağdaş dil öğretiminin gerekliliği olan dil eğitiminde teknoloji kullanımını, öğretim malzemesi değerlendirmeyi ve uygulamayı ve sınav hazırlayıp

değerlendirmeyi içeren dersler de bu grubun içinde sayılabilir. Öğretmenlik Formasyonu Dersleri: Öğrencilerin öğretmenlik bilinci ve bilgisini arttırmaya yönelik Öğretimde Planlama ve Sınıf Yönetimi dersleri ve benzerleri. bu grupta sayılabilir” (www.anadolu.edu.tr). (Darancık & Uslu, 2016, s. 227)

4. BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde Üniversitelerin alan içi seçmeli ders havuzunda bulunan dersler kendi aralarında ‘alan uzmanlıklarına ve alan içi yakınlık derecelerine’ göre sınıflandırılmıştır. Alana yönelik sınıflandırma; Gramer, Ülke Bilgisi (Alman Tarihi ve/veya Kültürü), Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretimi, Çeviri, Edebiyat, Mesleki Almanca (Turizm, Ticaret), Sahne Sanatları (Sinema vb.), Dört Temel Beceri (Okuma becerisi vb.), Dilbilim, Felsefe, Diğer (Almanca Öğretimine yönelik etkinlikler/ vb.) olmak üzere 11 kategoride değerlendirilmiştir. Veri olarak sunduğumuz Alan Seçmeli Derslerini üniversitelerin web-sayfalarından elde ettiğimizi bir kez daha belirtmekte fayda görüyoruz. Bazen sadece ilgili programdan elde edilen veriler olduğunda, normalde var olan ama ilgili programda o dönemlerde açılmayan veya ayrıca alan seçmeli dersler havuzu verilmediğinden çalışmaya alınmayan bazı alan seçmeli derslerin olabileceği kanısındayız. Sadece elde edilen verilerden yola çıkabileceğimizden değerlendirmemizi ve tespitlerimizi de buna göre şekillendirdiğimizi belirtmeliyiz. Ayrıca veriler toplanırken özellikle Alan İçi Seçmeli kodları dikkate alınmıştır, sevhen yanlış kod verilip Alan İçi Seçmelisi diye eklenmiş derslerin de olabileceğinin de kanısındayız.

4.1. Uludağ Üniversitesine Yönelik Bulgular

Tablo 1. Uludağ Üniversitesinde ‘Alan İçi Seçmeli Ders’ olarak aşağıda yer alan dersler okutulmaktadır.

Yazışma Teknikleri	Kültürel Etkinlikler ve Değerlendirme
Dil ve İletişim	Kısa Metin Yorumlama
Uygulamalı Dilbilgisi I-II-III	Uygulamalı Dinleme Konuşma I-II-III
Alman Kültür Tarihi	Güncel Metin Çalışmaları
Almanca Ticari Yazışma	Çeviri
Sınav Hazırlama ve Değerlendirme	Alman Edebiyatı ve Sinema Uyarlama

Bu dersler alan olarak kendi içerisinde sınıflandırıldığı zaman en çok dört temel beceriye ve dilbilime yönelik alan içi seçmeli derslerin olduğu sonucuna ulaşabiliriz. Dört temel beceriye yönelik derslere Yazışma Teknikleri ve Uygulamalı Konuşma örnek olarak verilebilir. Dilbilime yönelik dersler ise Uygulamalı Dilbilgisi olarak değerlendirilmektedir. Alan içi seçmeli ders havuzunda yer alan diğer dersler ise Ülke Bilgisi, Çeviri, Edebiyat gibi alanlara

dağılırken, bu alanlar içerisinde yer almayan ‘Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretimi’ kategorisi yer almaktadır. Buna göre seçmeli ders havuzunda ağırlıklı olarak Dört Temel Beceriye ve Dilbilimine yönelik derslerin yanı sıra ‘Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretimi’ ve ‘Felsefe’ hariç her bir alana yönelik alan içi seçmeli ders yer almaktadır.

4.2. Anadolu Üniversitesine Yönelik Bulgular

Tablo 2. Anadolu Üniversitesine Yönelik Seçmeli Dersler Aşağıda verildiği gibidir;

Alman Dil ve Kültür Tarihi	Roman İncelemesi ve Öğretimi
Kısa Öykü incelemesi	Sınıf İçindeki Söylemler I-II
Akademik Almanca I- II	Yazışma Teknikleri I- II
Metin Dilbilimi	Dil Öğretimi Semineri
Türkçe Metinlerde Çalışma Yöntemleri	Ticari Almanca I- II
Almancadan Akademik Çeviri	Yabancı Dil Öğretiminde Drama
Şiir İncelemesi	Almanca Yeterlilik Sınavı

Yukarıda verilen dersler alan bazında incelendiği zaman karşımıza en çok ‘Diğer kategorisi Alan İçi Seçmeli Dersler’ çıkmaktadır. Diğer kategorisinde alan dersler ise ‘Akademik Almanca’ ve ‘Dil Öğretimi Semineri’ benzeri derslerdir. Bununla birlikte ‘Edebiyat’ kategorisi listede karşımıza en çok çıkan ikinci alan olarak değerlendirilebilir. Edebiyat alanına yönelik derslere; ‘Roman İncelemesi ve Öğretimi’ ve ‘Kısa Öykü İncelemesini’ sayabiliriz. Yukarıda yer alan seçmeli dersler kategorisinde ‘Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretimi’, ‘Felsefe’ ve ‘Medya İletişim’ alanlarına yönelik dersler yer almamaktadır. Bu alanlar dışında yer alan derslerin kendilerine ait kategorileri mevcuttur.

4.3. Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesine Yönelik Bulgular

Tablo 3. Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesinin seçmeli ders havuzunda yer alan dersler aşağıda sıralandığı gibidir.

Karşılaştırmalı Türk-Alman Kültür Tarihi	Genel Çeviri (Almanca-Türkçe)
Kültürlerarası İletişim	Yabancı Dil Öğretiminde NLP Uygulamaları
Yabancı Dil Öğretiminde Medya Uygulamaları	İleri İngilizce II-III
Yabancı Dil Öğretiminde Drama	Toplum Dilbilim
Popüler Kültür	Mesleki Yabancı Dil Öğretme Stratejileri
Yabancı Dil Öğretiminde Proje Çalışmaları	Ders İçi Aktivite ve Öğretimi
Yabancı Dil Politikası	Medya Okuryazarlığı
Mitolojiye Giriş	Bilgisayar Destekli Almanca Öğretimi
Metin Türleri ve Öğretimi	Dil Öğretimi Stratejileri

Yukarıda seçmeli ders havuzunda yer alan 18 adet ders sıralanmıştır. Dersleri kendi aralarında alan bazında incelediğimiz zaman karşımıza çıkan sonuç derslerin çoğunluğunun ‘Diğer’ kategorisinde yer aldığıdır. Bu kategoride toplamda 7 ders yer almaktadır. Bu derslere Yabancı Dil Öğretiminde NLP Uygulamaları ve Yabancı Dil Öğretiminde Proje Çalışmaları sayılabilir. Devamında ise Ülke Bilgisi kategorisi ikinci sırada seçmeli derslerin en çok olduğu alandır. Bu alana yönelik derslere Kültürlerarası İletişim ve Popüler Kültür örnek verebiliriz. Bununla karşın seçmeli ders havuzunda (Edebiyat, Gramer ve Temel Dört Beceri) alanlarına yönelik dersler göze çarpmamaktadır.

4.4. Ondokuz Mayıs Üniversitesine Yönelik Bulgular

Tablo 4. Ondokuz Mayıs Üniversitesinin seçmeli ders havuzunda yer alan dersler aşağıda sıralandığı gibidir.

Güncel Türk Edebiyatından Seçmeler	Dil ve Kültür
Sözcük Bilgisi I-II	İleri Konuşma Becerileri I
Almanca-Türkçe Çeviri	Çeviri Yöntemleri
Türkçe-Almanca Çeviri	Çeviri Eleştirisi
Dünya Edebiyatından Seçmeler	Çağdaş Türk Tiyatrosu

Yukarıda yer alan alan içi seçmeli dersler incelendiğinde derslerin çoğunluğunun ‘Çeviri’ ve ‘Edebiyat’ alanlarına yönelik olduğu sonucu ortaya

çıkılmaktadır. Çeviriye yönelik dersler ‘Almanca-Türkçe Çeviri ve Çeviri Yöntemleri vb. dersleri şeklindedir. ‘Edebiyat’ alanına yönelik dersler ise ‘Güncel Türk Edebiyatından Seçmeler vb. dersler şeklindedir. ‘Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretimi, Mesleki Almanca, Medya İletişim, Diğer (yabancı dil öğrenme/ öğretim)’ alanlarına yönelik seçmeli ders yer almamaktadır.

4.5. Trakya Üniversitesine Yönelik Bulgular

Tablo 5. Trakya Üniversitesinin seçmeli ders havuzunda yer alan dersler aşağıda sıralandığı gibidir.

Batı Kültür	Drama
Duyuma-Anlama Becerisi	Kelime-Hazinesi
Uzmanlık Metinleri Analizi	Yazılı Teknik ve Anlatım Uygulamaları
Yazınsal Metin Çevirisi	Çeviri Uygulamaları
Çocuk Gençlik Yazını	Proje Çalışması
Bilgisayar Destekli Dil Öğretimi	Çoklu Ortam Araçları Kullanımı
Hızlı Okuma Teknikleri	Kısa Öykü İncelemeleri
İkinci Yabancı Dil I-II-III	

Yukarıda yer alan derslerin alanlarını incelediğimizde derslerin çoğunun ‘Temel Dört Beceriye’ yönelik olduğu sonucu çıkmaktadır. Bu alan yönelik dersler (Duyuma-Anlama ve Kelime Hazinesi, gibi derslerdir. Bununla birlikte ‘Çeviri ve Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğrenimi’ kategorisi listede ikinci sırada yer almaktadır. Çeviri alanına yönelik derslere Yazınsal Metin Çevirisi, vb. dersleri verebiliriz. Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretimine yönelik derslere ise Bilgisayar Destekli Dil Öğretimi ve Çoklu Ortam Araçları Kullanımı derslerini verebiliriz. Bunun dışında ders havuzunda ‘Gramer, Felsefe ve Medya İletişim’ alanları dışında diğer alanlara yönelik sayıları azda olsa dersler yer almaktadır.

4.6. Çukurova Üniversitesine Yönelik Bulgular

Tablo 6. Çukurova Üniversitesinin seçmeli ders havuzunda yer alan dersler aşağıda sıralandığı gibidir.

Oyunlarla Almanca Öğretimi I-II	Çeviri Alıştırmalar I-II
Almanca Dialoglar	Şarkılarla Almanca
Almanca Kısa Oyun Hazırlama I-II-III-IV	İleri Dilbilgisi Çalışmaları
Alman. Çevirilen Türkçe Eserlerden Seçmeler	Çocuk Edebiyatı I
Almanca Ders Sunumu	Yabancı Dil Öğrenme Kuramları
Almanca Kısa Metinler II	Sözdizim I-II
Karşılaştırmalı Yazınbilim I-II	Almanca Düşünce Tarihi I

Yukarıda yer alan ‘alan içi seçmeli derslerin alanları incelendiğinde, ‘Diğer’ kategorisinde yer alan derslerin çoğunluğu oluşturduğu ortaya çıkmaktadır. Bu alana yönelik derslere ‘Yabancı Dil Öğrenme Kuramları’ sayabiliriz. ‘Diğer’ alanının devamında ‘Edebiyat’ alanı seçmeli derslerde karşımıza en çok çıkan ikinci, alan olarak değerlendirilebilir. Bu alana yönelik derslere ‘Çocuk Edebiyatı I ve Karşılaştırmalı Yazınbilim I-II’ yi sıralayabiliriz. Seçmeli ders havuzunda Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretimi ve benzeri alanlara ait pek ders göze çarpmamaktadır.

4.7. Hacettepe Üniversitesine Yönelik Bulgular

Tablo 7. Hacettepe Üniversitesinin seçmeli ders havuzunda yer alan dersler aşağıda sıralandığı gibidir;

Almanca Öğretiminde Sınav Hazırlama ve Değerlendirme	Alman Kültür Tarihi
Dil Tarihi	Çeviri I-II
Etkili İletişim	Bilim Tarihi
Alman Medyasında Türkler	Almanya’da Türk Göçmenler
Alman Medyasında Türk Göçmenler	Sözlü Çeviri
Dünya Edebiyatı	Almanca Öğretim Programları
Karşılaştırmalı Ülke Bilgisi	Bilimsel Araştırma Yöntemleri
İleri Almanca Dilbilgisi	Almanca Öğretiminde Drama

Almanca Öğretiminde Müzik	Türkiye’de Yabancı Dil Öğretim Tarihi
Film İnceleme	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi
Ekonomi Almancası	Türk Kültürü
Alan Eğitiminde Eğilimler	Kültürlerarası Öğrenme ve Öğretme

Yukarıda yer alan dersler alanlarına göre incelendiğinde karşımıza ‘Ülke Bilgisi-Tarih-Kültür’, ‘Diğer alanına yönelik dersler sıkça çıkmaktadır. ‘Ülke Bilgisi-Tarih-Kültür’ alanına yönelik derslere ‘Alman Kültür Tarihi ve Dil Tarihini’ sıralayabiliriz. Diğer alanına yönelik dersler ise ‘Almanca Öğretiminde Sınav Hazırlama ve Değerlendirme’ vb. derslerdir. Her iki alandaki dersler listede sıkça belirlenmiştir. Listede ikinci olarak karşımıza çıkan alan ‘Medya-İletişim’ alanıdır. Bu kategoride yer alan derslere örnek olarak ‘Alman Medyasında Türkler ve Alman Medyasında Türk Göçmenler’ şeklinde verebiliriz. Bu verilerin dışında kalan alanlara yönelik daha az alan seçmelisi olduğu göze çarpmaktadır.

4.8. Hakkari Üniversitesine Yönelik Bulgular

Tablo 8. Hakkari Üniversitesinin seçmeli ders havuzunda yer alan ‘alan içi dersler’ aşağıda sıralandığı gibidir;

Karşılaştırmalı Ülke Bilgisi I	Çeviri Alıştırmaları II
Almanca Kısa Oyun Hazırlama	Yabancı Dil Öğrenme Kuramları I
Deyim Bilgisi I	Sözcük Bilgisi I
İleri Dilbilgisi Çalışmaları	Yazınbilim I
Almanca Kısa Metin İncelemesi	Toplum Dilbilimi
Karşılaştırmalı Yazınbilim	Sözdizimi

Yukarıda yer alan derslerin alanlarına göre incelendiğinde, karşımıza en çok çıkan alan ‘Dilbilim’ olarak değerlendirilebilir; bu alana yönelik derslere ‘Sözcük Bilgisi I ve İleri Dilbilgisi Çalışmaları’ni sayabiliriz. İkinci olarak karşılaştığımız diğer alanlar ise ‘Edebiyat’ ve ‘Diğer’ alanlarına yönelik derslerdir. Edebiyat alanına yönelik derslere ‘Yazın Bilim-I’, vb. dersleri sınıflandırılabiliriz. ‘Diğer alanlarına yönelik derslere ise ‘Almanca Kısa Oyun Hazırlama’ sayılabilir. Bu verilerin yanı sıra listede ‘Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretimi veya Felsefe grubu’ benzeri diğer alanlara yönelik alan içi seçmeli dersler yer almamaktadır.

4.9. Marmara Üniversitesine Yönelik Bulgular

Tablo 9. Marmara Üniversitesinin seçmeli ders havuzunda yer alan dersler aşağıda sıralandığı gibidir;

Kültürlerarası Yeterlilik	Kültür Tarihi
Mitolojiye Giriş	Almancadan Türkçeye Çeviri
Drama Eğitimi	Bilim Tarihi
Düşünce ve Kültür Tarihi	Türkçeden Almancaya Çeviri
Alman Şiirinin Didaktiği	Pragmatik
Lexikoloji	Semantik
Uygulamalı Dilbilimi	Alman Türk Çocuk Edebiyatı
Alman Türk Gençlik Edebiyatı	Alman Dil Tarihi
Metin Dilbilim	Alman Edebiyat Tarihi
Dünya Edebiyatından Seçilmiş Eserler	Karşılaştırmalı Edebiyat

Yukarıda yer alan ‘seçmeli dersler’ kategorisinde yer alan en çok ders ‘Ülke Bilgisi-Tarih-Kültür’, ‘Dilbilim’ ve ‘Edebiyat’ başlıkları altında yer almaktadır. Bu alanlara ‘Kültür Tarihi’ dersini sayabiliriz. ‘Dilbilim’ alanına ise Anlambilim dersi göze çarpmaktadır. Edebiyat kategorisinde yer alan derslere Alman Edebiyat Tarihi dersini sayabiliriz. Bununla birlikte ‘Gramer, Bilgisayar Destekli Yabancı Dil öğrenimi/Öğretimi, Mesleki Almanca, Dört Beceri ve Medya ve İletişim’ alanlarına yönelik listede ‘alan içi seçmeli ders’ yer almamaktadır. Bu alanların dışında kalan tüm alanlara yönelik seçmeli dersler listede yer bulmaktadır.

4.10. Dokuz Eylül Üniversitesine Yönelik Bulgular

Tablo 10. Dokuz Eylül Üniversitesinin seçmeli ders havuzunda yer alan dersler aşağıda sıralandığı gibidir;

Düşünce ve Uygarlık Tarihi	İleri Metin Analizi
Çeviriye Giriş	Dinleme ve Anlama I-II
Almanca Deyim ve Atasözleri	Dilbilimsel Hata Analizi
Özel Alan Çevirisi I-II	Dil Kültürü
Karşılaştırmalı Türk-Alman Felsefesi	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi
Çağdaş Alman Edeb. Seçmeler	

Yukarıda yer alan dersler alanlarına göre incelediğinde, en çok alan seçmeli dersin ‘ülke Bilgisi-Tarih-Kültür’ başlığı altında yer aldığı tespit edilebilir. Bu kategoriye yönelik dersler ‘Düşünce ve Uygarlık Tarihi ile Almanca Deyim ve Atasözleri’ni sayabiliriz. Listede yer alan derslere ilişkin karşımıza en çok çıkan ikinci alanlar ise ‘Dilbilim’ ve ‘Çeviri’ olarak sınıflandırılabilir. ‘Dilbilim’ alanına yönelik dersler; ‘İleri Metin Analizi, ve Dilbilimsel Hata Analizi’ şeklindedir. ‘Çeviri’ alanına yönelik dersler ise ‘Çeviriye Giriş, Öz Alan Çevirisi I-II’ olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra ‘Gramer, Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretimi/Öğrenimi, Mesleki Almanca, Sinema-Tiyatro, Medya-İletişim’ alanları dışında kalan tüm alanlara yönelik seçmeli ders/ dersler listede yer almaktadır.

4.11. İstanbul Üniversitesine Yönelik Bulgular

Tablo 11. İstanbul Üniversitesinin ders havuzunda yer alan ‘seçmeli dersler’ aşağıda verildiği gibidir;

Materyal Geliştirme ve Uyarlama	Metinlerle Kültür Çalışmaları
Çeviri	Edebi Metin İnceleme ve Öğretimi I-II-III
Almanca Öğretiminde Yeni Yönelimler	Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi
Almanca Öğretiminde Sınav Hazırlama ve Değerlendirme Teknikleri I-II	Eğitimde Proje Çalışmaları
Almancanın İkinci Yabancı Dil Olarak Öğretiminde İlke ve Yöntemler	

Yukarıdaki listede yer alan dersler alanlarına göre değerlendirildiğinde, karşımıza çıkan en çok ‘Diğer’ alanına yönelik dersler olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu alana yönelik derslere; ‘Almanca Öğretiminde Yeni Yönelimler ve Almancanın İkinci Yabancı Dil Olarak Öğretiminde İlke ve Yöntemler’ derslerini verebiliriz. Bir başka alan ise ‘Dilbilim’dir. Bu alana yönelik ise Metinlerle Kültür Çalışmaları’ni sayabiliriz. Bu verilerle birlikte listede Medya-İletişim ve benzeri alanlar ait alan içi seçmeli derslere fazla rastlanamamaktadır.

4.12. Gazi Üniversitesine Yönelik Bulgular

Tablo 12. Gazi Üniversitesinin seçmeli ders havuzunda yer alan dersler aşağıda sıralandığı gibidir;

Dil Tarihi	Almanca-Türkçe Çeviri Seçmeli I
Türkçe- Almanca Çeviri Seçmeli II	Karşılaştırmalı Alman Edebiyatı
Karşılaştırmalı Dilbilgisi	İleri Sözlü Anlatım-II
İkinci Yabancı Dil-I (İngilizce) 5.Yarıyıl	İkinci Yabancı Dil-I (İngilizce) 6.Yarıyıl
Türkçe- Almanca Çeviri Seçmeli IV	Almanca-Türkçe Çeviri Seçmeli III
İkinci Yabancı Dil-I (İngilizce) 7.Yarıyıl	

Yukarıda yer alan dersler alanlarına göre incelendiğinde en çok alan seçmeli derslerin ‘Çeviri’ ve ‘Yabancı Dil’ alanında olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu alana yönelik dersler ‘Almanca-Türkçe Çeviri’, ‘Türkçe-Almanca Çeviri’ ve ‘İkinci Yabancı Dil’ olarak sıralanmaktadır. Bununla birlikte ‘Ülke Bilgisi-Tarih-Kültür, Edebiyat’ alanlarına yönelik seçmeli derslerde listede yer almaktadır. ‘Ülke Bilgisi-Tarih-Kültür’ alanına yönelik ‘Dil Tarihi’ edebiyat alanına yönelik ise ‘Karşılaştırmalı Alman Edebiyatı’ dersleri karşımıza çıkmaktadır. Listede yer alan verilere göre diğer belirlenen alan içi seçmelileri pek fazla göze çarpmamaktadır.

4.13. Atatürk Üniversitesine Yönelik Bulgular

Tablo 13. Atatürk Üniversitesinin seçmeli ders havuzunda yer alan dersler aşağıda sıralandığı gibidir;

Almanca Öğretiminde Edebi Metinler	Almanca-Türkçe Çeviri Seçmeli I
Türkçe- Almanca Çeviri Seçmeli II	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi
Türk Kültürü	Almanca Sözlü Anlatım
İleri Almanca Dilbilgisi	İkinci Yabancı Dil I-II

Yukarıda yer alan dersler alanlarına göre incelendiğinde en çok alan seçmeli derslerin ‘çeviri’, ‘kültür’ ve ‘yabancı dil’ alanında olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu alana yönelik dersler ‘Almanca-Türkçe Çeviri’, ‘Türk Kültürü’ ve ‘İkinci Yabancı Dil’ olarak sıralanmaktadır. Bununla birlikte ‘Temel Dil Becerilerine’ yönelik seçmeli alan dersleri listede yer almaktadır. Listede yer alan verilere göre diğer belirlenen Alan İçi Seçmelileri örneğin Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretimi gibi seçmelilere rastlanamamıştır.

4.14. Necmettin Erbakan Üniversitesi'ne Yönelik Bulgular

Tablo 14. Necmettin Erbakan Üniversitesi'nin havuzunda yer alan seçmeli dersler aşağıda sıralandığı gibidir;

Fonetik	Çeviri Yöntemleri	Kısa Hikaye İncelemesi
Almanca Sözcük Bilgisi	Almanca Metin Bilgisi	Konuşma Becerileri
Uygulamalı Dilbilimi	Metinlerle Dilbilgisi	İleri Yazma
Bilimsel Metinler	Türkçe-Almanca Çeviri	Almanca-Türkçe Çeviri
Girişimcilik Kültürü	İleri Konuşma Becerileri	Metin Analizi
Yazınsal Türler	Kültürlerarası İletişim	İletişimsel Yeti
Şiir İncelemesi	Anlam Bilim	

Yukarıda yer alan seçmeli derslerin alanları incelendiğinde, en çok ‘Dört Temel Beceriye’ yönelik derslerin olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu kategoriye yönelik derslere Fonetik ve Almanca Sözcük Bilgisi dersleri verilebilir. Bununla beraber en çok karşımıza çıkan ikinci alan ise ‘Dilbilim’ alanıdır. Bu kategoriye ait dersler; ‘Almanca Metin Bilgisi ve Uygulamalı Dilbilimi’ vb. derslerdir. Bu verilerin yanı sıra listede ‘Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Eğitimi veya Mesleki Almanca, diğer kategorilerine ilişkin seçmeli derslerin yer almadığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Alman Dili Eğitimi Programlarının alan içi seçmeli ders dağılımlarına detaylı bakışımızdan sonra tablolarda yer alan verilere göre en çok seçmeli dersin olduğu üniversite 24 adet dersle ‘Hacettepe Üniversitesi’dir. Hacettepe Üniversitesi’ni 20 şer ders ile Marmara- ve Necmettin Erbakan Üniversitesi takip etmektedir. Bununla beraber diğer kalan üniversitelerde nicel olarak çok anlamsal farklara rastlanmamaktadır. Aslında burada açılan derslerin sayısından öte hedef grubuna ve ihtiyaçlarına ne kadar cevap verip vermediği önemlidir kanısındayız, ayrıca süreç içerisinde de değişiklikler olabileceğinden nicel veriler üzerinde çok durmamaktayız. Bu noktada özellikle öğrencilerin alan seçmeli derslerin belirlenmesinde daha etkin rol oynayıp üniversitelerinde bunu dikkate alması daha yararlı ve etkili olur kanaatindeyiz.

Elde ettiğimiz seçmeli derslerin eğilimlere göre dağılımlarına geçmeden yeni 2018 Almanca Öğretmenliği Programlarındaki alan seçmeli derslerinin bir tablosunu da çalışmamızın bu kısmında sunmak istiyoruz. Böylece dün ve bugün ile ilgili de bir pencere de açılmış olacaktır. Var olan yeni Alan İçi Seçmeli’ler tabloda sunulmaktadır. Ayrıca bu derslerin dışında eğer varsa ilgili kurumlar tarafından okutulabilir dersler ise önerilip YÖK tarafından onaylanması ile alan İçi Seçmeli havuzuna eklenebilir.

Tablo 15: Yeni YÖK Almanca Öğretmenliği Alan Seçmeli Dersleri

Akademik Almanca	Almanca Öğretiminde Drama	Almanca Öğretiminde Materyal Tasarımı*
Almanca Öğretiminde Yeni Teknolojiler*	Almanca-Türkçe Çeviri	Türkçe-Almanca Çeviri
Dil Felsefesi*	İleri Almanca Dil Bilgisi*	Karşılaştırmalı Dil Bilgisi
Karşılaştırmalı Ülke Bilgisi	Kültürlerarası Öğrenme ve Öğretme	Sınıf İçi Öğrenmelerin Değerlendirilmesi*
Sosyodilbilimi ve Dil Öğretimi*		

Her ne kadar tabloda * ile belirtilen derslerin bire bir aynı isimli dersler daha önceden elde ettiğimiz Alan Seçmeli Dersler içerisinde rastlanmadıysa da, benzer isimli ders ve ders içerikleri mevcuttur. Ancak özellikle bu grup içerisinde ayrılan ve nispeten daha yeni Alan Seçmeli Ders havuzuna yerleşmiş olan ‘Dil Felsefesi’, ‘Sınıf İçi Öğrenmelerin Değerlendirilmesi’ ve ‘Sosyodilbilimi ve Dil Öğretimi’ gibi dersler dikkatimizi çekmiştir.

Tablo 16: Üniversitelere Göre En Çok Alan İçi Eğilimler

<i>Diğer (Almanca Öğrenimi/Öğretimi- Ölçme Değerlendirme)</i>	<i>Dört Temel Beceri</i>	<i>Ülke Bilgisi - Tarih - Kültür</i>	<i>Çeviri</i>	<i>Dilbilim</i>	<i>Edebiyat</i>
<i>Hacettepe</i>	Uludağ	Dokuz Eylül	Ondokuz Mayıs	Marmara	Marmara
<i>Çukurova İstanbul</i>	Trakya Necmettin Erbakan	Marmara	Gazi Atatürk	Hakkari	
<i>Muğla Sıtkı Kocaman</i>					
<i>Anadolu</i>					

Tablo 16’ de yer alan verilere göre Türkiye’deki Almanca Öğretmenliği lisans programına ilişkin seçmeli dersler Üniversiteden Üniversiteye farklılık göstermektedir. Üniversiteler bazında seçmeli derslerin çoğu ‘Diğer’ (Almanca öğrenimi/Öğretimi, Ölçme Değerlendirme) alanına yöneliktir. Bu alana yönelik en çok dersler ‘Hacettepe, Çukurova, İstanbul, Muğla Sıtkı Kocaman ve Anadolu’ Üniversitelerinde yer almaktadır. Bu eğilimin ortaya çıkması son derece doğaldır, çünkü bu dersler ‘Alan Eğitimi’ ile yakından ilgili, önemli ve ayırt edicidir. Bu alanı takip eden ikinci bir alan ise ‘Dört Temel Beceri’ ye yönelik alan içi seçmeli derslerdir. Bu alandaki eğilim yoğunluğu da beklentileri karşılamaktadır, öğreteceklerin öğretecekleri becerileri geliştirmeye yönelik ders sayılarının artırılmasına önem vermesi, özellikle hedef grupların bölümlere giriş özellikleri

dikkate alındığında doğaldır. Uludağ, Trakya ve Necmettin Erbakan Üniversitelerinin Almanca Öğretmenliği Lisans Programı bu derslerin en çok verildiği üniversiteler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bununla birlikte Dokuz Eylül ve Marmara Üniversiteleri ‘Ülke Bilgisi-Tarih- Kültür’ alanına yönelik seçmeli derslerin en çok olduğu üniversiteler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi ise ‘Çeviri’ alanında ön plana çıkmaktadır. Dilbilim alanına yönelik seçmeli derslerin fazla olduğu üniversiteler ise ‘Marmara Üniversitesi’ ve ‘Hakkari Üniversitesi’ olarak karşımıza çıkmaktadır. Edebiyat alanında ise ‘Marmara Üniversitesi’ seçmeli derslerin en çok olduğu üniversite olarak ön plana çıkmaktadır.

Tablo 17: Üniversitelere Göre Eksik Olan Seçmeli Ders Alanları

Alanlar Üni.	Gramer A.	Ülke Bilg. A.	Bilg. D. A.	Çeviri A.	Edebiyat A.	Mesleki Alm. A.	Sinema A.	Dört B. A.	Dilbilim A.	Medya İlet. A.	Diğer A.
Uludağ Üni.	x	x	yok	x	yok	x	x	x	x	x	x
Anadolu Üni.	yok	x	yok	x	x	x	yok	x	x	x	x
Muğla S.K.Ü.	yok	x	x	x	x	x	yok	yok	x	x	x
On Dokuz M.Ü.	yok	x	yok	x	x	yok	yok	x	yok	yok	x
Trakya Üni.	yok	x	x	x	x	yok	yok	x	x		x
Çukurova Üni.	x	x	yok	x	x	yok	yok	yok	x	x	x
Hacettepe Üni.	x	x	yok	x	x	x	x	yok	yok	x	x
Hakkari Üni.	x	x	yok	x	yok	yok	yok	yok	x	yok	x
Marmara Üni.	yok	x	yok	x	x	yok	yok	yok	x	yok	yok
Dokuz Eylül Üni.	yok	x	yok	x	x	yok	yok	x	x	yok	yok
İstanbul Üni.	yok	x	yok	x	x	x	yok	yok	x	yok	x
Gazi Üni.	x	x		x	x			x			
Necmettin Erbakan Üni.	yok	yok	yok	x	x	yok	yok	x	x	x	x
Atatürk Üni.	x	x	yok	x	x	yok	yok	x	yok	yok	x

Yukarıda verilen tabloda hangi üniversitede hangi alana yönelik seçmeli derslerin bulunmadığına ilişkin bilgiler yer almaktadır. Buna göre Türkiye’deki

Almanca Öğretmenliği programında en çok ‘Bilgisayar Destekli Yabancı Dil’ öğretimi alanına yönelik seçmeli ders eksikliği ön plana çıkmaktadır. İncelenen 14 Üniversiteden 12’sinde bu alana yönelik herhangi bir ders yer almamaktadır. Bu verileri ‘Medya İletişim’ kategorisi de desteklemektedir. 8 üniversitede bu alana yönelik ders/dersler bulunmamaktadır. Pandemi sonrası yaşanan durumlar ise bu alanların ne kadar güçlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Bu yüzden bu tespitin dikkate değer olduğunu düşünmekteyiz. Alan içi seçmeli ders kategorisinde karşımıza çıkan diğer bir eksik alan ise ‘Mesleki Almanca ve Felsefe’ kategorilerine aittir. Her iki kategoride 8 Üniversitede alana yönelik herhangi bir alan içi seçmeli ders yer almamaktadır. Bu verilerin karşısında sadece ‘Çeviri’ kategorisi tüm üniversitelerde ‘alan içi seçmeli ders’ olarak okutulmaktadır. Elde edilen veriler neticesinde alan içi seçmeli derslerde görülen boşluğu tamamlayacak ‘alan açıklarını kapatacak çalışmalar ve bilim insanları’ yetiştirilmesi tavsiye edilmelidir. Bununla birlikte alan içi seçmeli derslerin çeşitliliğinin belirlenmesinde öğrencilerin bilgi, beceri, tutumlarına başvurulması öngörülebilir. Ayrıca öğrenci ihtiyaçlarına göre ilgili kurumlar ile birlikte öğrenci fakülte koordinasyonu ile öğretmenlik mesleği için belirleyici olan alan seçmeli derslerin belirlenmesinde daha fazla işbirliğinin önemli olacağı kanısındayız. Bu kurulların alacağı tavsiye kararları akademik danışmanlar aracılığı ile daha rahat uygulanabilir olduğundan buna hassasiyet gösterilmesi yerinde olacaktır. Son olarak alan içi seçmeli ders havuzlarının genişletilmesi ve mümkün olduğunca her alan kategorisinden alan içi seçmeli ders sunulması nitelikli alan eğitimcisi yetiştirilmesi açısından oldukça önemlidir diye düşünmekteyiz. Özellikle Bilgisayar ve Medya destekli Alan İçi Seçmeli derslerinin bu bağlamda artırılması ve Bilgisayar Okur Yazarlığı ile birlikte Alan Eğitimi derslerinin özellikle Alan İçi Seçmeli derslerle örtüştürülmesi günümüz eğitim politikaları ile doğrudan ilişkili ve faydalıdır diye öngörmekteyiz. Ancak böylece ilgili kurumlar çağdaş, zengin alan çeşitliliğinde yetişmiş, günün ihtiyaçlarını gören ve cevap verebilen, aynı zamanda alanında yetkin öğretmen adaylarının yetiştirilmesinde daha etkin rol oynayabilir düşüncesindeyiz.

KAYNAKÇA

Çetintaş, B. & Genç, A. (2005). Almanca Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Derslerine İlişkin Görüş ve Deneyimleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29 (29) , 75-84

Darancık, Y., & Uslu, D. (2016). Almanca öğretmenliği bölümlerinde verilen formasyon ve alan derslerinin ilk ve ortaöğretime uygunluğu. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 218-240.

Deregözü, A. (2020). Geçmişten Günümüze Almanca Öğretmenliği Lisans Programlarına İlişkin Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik*, 85 Jahre Germanistik in der Türkei, 143-161. DOI: 10.37583/diyalog.802258

- Genç, A. (2003). İlk ve ortaöğretim okullarında Almanca öğretim programları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 186-195.
- Genç, A., Sarıçam, C., & Bakır, N. (2001). Alman Dili Eğitimi Anabilim Dallarında Okul Deneyimi-I Dersinin Uygulanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41-51.
- Göktaş, Y., Hasançebi, F., Varışoğlu, B., Akçay, A., Bayrak, N., Baran, M., et al. (2012). Türkiye'deki Eğitim Araştırmalarında Eğilimler: Bir İçerik Analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 443-460.
- Kaya, E. E. & Üstün, E. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Seçmeli Müzik Derslerine İlişkin Görüşleri (Nevşehir Üniversitesi Örneği). *Sanat Eğitimi Dergisi*, 1 (1) , 14-29. DOI: 10.7816/sed-01-01-02
- Kırmızı, B. (2011). ALMANCA ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK BECERİLERİ. ANADOLU UNIVERSITY JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES, 193-206.
- Kırmızı, B. (2009). ETKİLİ BİR ALMANCA ÖĞRETİMİ İÇİN ÖĞRETMEN BEKLENTİLERİ. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12 (22) , 268-280
- Koçak, A. & Arun, Ö. (2013). İçerik Analizi Çalışmalarında Örneklem Sorunu. *Selçuk İletişim*, 4 (3) , 21-28
- Mollaoğlu, A., & Ceylan, Y. (2010). Die Integration der Grammatik und des Schreibunterrichts unter dem Aspekt der kreativen Schreibfertigkeit im ersten Studienjahr der Deutschlehrausbildung. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 339-364.
- Ördek, E., & Tokat, H.-B. (2016). Yabancı Dil Öğretim Yöntemlerinin Turizm için Mesleki Almanca Öğretimindeki Yeterliliği. *Diyalog*, 104-115.
- Sert, G., Kurtoğlu, M., Akıncı, A., & Seferoğlu, S. S. (2012). Öğretmenlerin Teknoloji Kullanma Durumlarını İnceleyen Araştırmalara Bir Bakış: Bir İçerik Analizi Çalışması. *Akademik Bilişim'12 - XIV. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, (s. 351-357). Uşak.
- Uslu, Z. (2006). ALMANCA ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMINA İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 169-185.
- Ünver, Ş., & Genç, A. (2009). PROJE TABANLI "KARŞILAŞTIRMALI ÜLKE BİLGİSİ" DERSİ. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 189-200.
- Yılmaz, K. (2017). Eğitim Fakülteleri Yeni Bir Eğitim Felsefesi Oluşturabilir Mi? *Türkiye Eğitim Dergisi*, 22-41.
- YÖK. (1998). *EGİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRETMEN YETİŞTİRME*. Ankara: YÖK.
- Yüksek Öğretim Kurulu*. (2018, Mayıs 13). Mayıs Pazar, 2018 tarihinde Yüksek Öğretim Kurulu: <https://yokatlas.yok.gov.tr/netler-tablo.php?b=10004> adresinden alındı.